

Dąb

BOLESŁAW LEŚMIAN

ŁĄKA

BALLADY

Dąb

Zaszumiało, zawrzało, a to właśnie z dąbrowy¹
Wbiegł na chóry kościelne krzepki upiór dębowy
I poburzył organy rąk swych zmorą nie zmorą,
Jakby naraz go było wespół² z gędźbą³ kilkoro.
Rozwiewała się, trzeszcząc, gałęzista czupryna,
I szerzyła się w oczach niewiadoma kraina,
A on piersi wszem dudom⁴ nastawił po rycersku,
A w organy od ściany uderzał po siekiersku!

Upiór, Las, Muzyka

Grajże, graju⁵, graj,
Dopomóż ci Maj,
Dopomóż ci miech, duda
I wszelaka ułuda!

Bił prawicą na lewo, a lewicą na prawo,
Pokrzyżował ryk z jękiem, a lamenty ze wrzawą,
Aż z tej dudy — marudy dobył dłonią sękatą
Pieśń od wnętrza zieloną, a po brzegach kwiciatą.
Wyszli święci z obrazów, bo już mają we zwyku⁶,
Że się garną śmierciami do śpiewnego okrzyku.
I Bóg przybył skądinąd, niebywały w tej porze,
Niebywały, lecz cały zaszuchany! O, Boże!

Muzyka

Grajże, graju, graj,
Dopomóż ci Maj,
Dopomóż ci miech, duda
I wszelaka ułuda!

Grał ci drzewne oblędy, sen umarłej zieleni,
Rozpacz liści, porwanych wirem zimnych strumieni,
I grał marsze żałobne muchomorów, co kroczą
Jedną nogą donikąd, kiedy zgon swój zaoczą⁷.
I grał o tym, jak mszary⁸ jeno⁹ milczą a milczą,

Przyroda nieożywiona,
Muzyka

¹dąbrowa — las dębowy. [przypis edytorski]

²wespół — wspólnie. [przypis edytorski]

³gędźba (starop.) — muzyka, gra. [przypis edytorski]

⁴dudy — instrument ludowy składający się z piszczałek, do których powietrze tłoczono za pomocą skórnego miecha. [przypis edytorski]

⁵graj — muzyk. [przypis edytorski]

⁶zwyk — nawyk. [przypis edytorski]

⁷zaoczyc (rzad.) — zobaczyć. [przypis edytorski]

⁸mszar — bagienna roślinność. [przypis edytorski]

⁹jeno (daw., gw.) — tylko. [przypis edytorski]

Jak śmierć leśna śpi na wznak pod jagodą, pod wilczą¹⁰,
I jak rosa bez oczu swymi łzami się nęka,
I jak drzewo pod ziemią w nagły żal się rozkleka!

Grajże, graju, graj,
Dopomóż ci Maj,
Dopomóż ci miech, duda
I wszelaka uluda!

A gdy śpiew mu uderzył dudem¹¹ leśnym do głowy,
Grał wszystkimi jarami¹² wszystkie naraz parowy¹³!
Aż ten ołtarz złękniiony, gdzie wyzlota¹⁴ się święci,
Chciał już runąć na ziemię, lecz potłumił swe chęci.
A on wpodłuż¹⁵ organów, stare miażdżąc im koście¹⁶,
Porozpędzał swe dłonie, jak te nogi po moście,
I rozwiawszy tłum dźwięków po pieśniowym rozłogu¹⁷,
Wygrzmiał z miechów to wszystko, co las myśli o Bogu!

Śpiew, Muzyka, Przyroda
nieożywiona, Bóg

Grajże, graju, graj,
Dopomóż ci Maj,
Dopomóż ci miech, duda
I wszelaka uluda!

Między Bogiem a grajem znikła in szość¹⁸ i przedział,
Skoro Bóg się o sobie snów dębowych dowiedział.
«Odkąd żyję na świecie, a wszak jestem wieczysty,
Nigdy dotąd nie słyszał¹⁹ takiego organisty!»
Grajek znawstwu bożemu na pamiętkę i chwałę
Porozbujal pieśń górą w dwa ruczaje²⁰ niestałe,
Rozmurawił²¹ ją dołem, aż się kościół zielenił,
A cienistym przyśpiewem twarz słuchacza ocienił!

Muzyka, Przyroda
nieożywiona

Grajże, graju, graj,
Dopomóż ci Maj,
Dopomóż ci miech, duda
I wszelaka uluda!

I Bóg słuchał wzruszony, słuchał duszą bezkreśną²²,
A w tej duszy mu było i ruczajno, i leśno,
I coś jeszcze miarkował²³, i coś dumał na stronie,
I biegł żywcem do grajka, i wyciągał swe dłonie!
Święci, wiedząc, co czynią, w nagłej cudom podzięce
Poklękali radośnie, wzięwszy siebie za ręce,
Bo od kiedy świat światem, a śmierć jego obrębem,
Po raz pierwszy Bóg, płacząc, obejmował się z dębem!

¹⁰pod wilczą — chodzi o wilczą jagodę. [przypis edytorski]

¹¹dur — odurzenie. [przypis edytorski]

¹²jar — dolina, wąwóz. [przypis edytorski]

¹³parów — dolina o stromych, porośniętych roślinnością zboczach. [przypis edytorski]

¹⁴wyzłota — pozłota. [przypis edytorski]

¹⁵wpodłuż — dziś popr.: wzdłuż. [przypis edytorski]

¹⁶kości — dziś popr. forma B. Im rzecz. kość: kości. [przypis edytorski]

¹⁷rozłóg — otwarta przestrzeń. [przypis edytorski]

¹⁸in szość (daw.) — inność. [przypis edytorski]

¹⁹nigdy dotąd nie słyszał — konstrukcja z ruchomą końcówką czasownika; inaczej: nigdy dotąd nie słyszałem. [przypis edytorski]

²⁰ruczaj (poet.) — strumień. [przypis edytorski]

²¹rozmurawić (neol.) — zazielenić. [przypis edytorski]

²²bezkreśny — dziś popr.: bezkresny. [przypis edytorski]

²³miarkować (daw.) — dostrzegać, orientować się, rozumieć. [przypis edytorski]

Grajże, graju, graj,
Dopomóż ci Maj,
Dopomóż ci miech, duda
I wszelaka ułuda!

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z [Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur](#).

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na [Licencji Wolnej Sztuki 1.3](#). Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w [Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur](#). Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/lesmian-dab/>

Tekst opracowany na podstawie: Bolesław Leśmian, *Łąka*, wyd. J. Mortkowicz, Warszawa, 1920

Wydawca: Fundacja Wolne Lektury

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Hanna Zając, Marianna Czabator, Marta Niedziałkowska, Weronika Trzeciak.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przeznacz 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przeznacz darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).